

De Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Verzending Jaarplan Rechtspraak 2025 aan de Staten-
Generaal

Datum
15 januari 2025

Ons kenmerk
6065522

Bijlagen
4

1. Aanleiding

De Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) stelt jaarlijks een jaarplan vast voor de Raad en de gerechten samen. In dit jaarplan wordt een toelichting gegeven op de prioriteiten en voorgenomen activiteiten van de rechtspraak in 2025 en de in te zetten financiële middelen. De voorzitter van de Raad heeft het jaarplan voor 2025 (bijlage 1) op 14 januari 2025 met een aanbiedingsbrief (bijlage 2) aan u gezonden. Op grond van de wet (art. 102 van de Wet op de rechterlijke organisatie) zendt u dit jaarplan onverwijld aan de Eerste en Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met verzending aan het jaarplan aan beide Kamers. U wordt geadviseerd dit te doen door middel van korte aanbiedingsbrieven (zie bijlagen). In deze brieven noemt u kort een aantal belangrijke onderwerpen uit het jaarplan en spreekt u uw dank en waardering uit voor de inzet en toewijding van de rechters en andere medewerkers van de Rechtspraak.

3. Kernpunten

Het Jaarplan bestaat uit negen hoofdstukken.

- Het eerste hoofdstuk beschrijft hoe de Rechtspraak in 2025 en volgende jaren haar missie ten dienste van de samenleving wil waarmaken en hoe zij zich blijft richten op het realiseren van de vijf ambities uit de visie: de Rechtspraak is rechtvaardig, toegankelijk, tijdig, transparant en speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen. Deze vijf ambities vormen de drijfveer voor, en reden achter, de gemaakte en nog te maken beleidskeuzes.
- Hoofdstuk twee richt zich op het werk van de rechter en van de Rechtspraak in 2025 in de verschillende rechtsgebieden.
 - Circa 2.700 rechters en raadsheren en 10.400 gerechtsambtenaren zetten zich dagelijks vol in voor de kerntaak van de Rechtspraak: rechtspreken. Voor 2025 worden in eerste aanleg 1,5 miljoen zaken verwacht. Het grootste deel daarvan, 64%, zijn kantonzaken. Het aandeel civiele zaken dat niet onder kanton valt is 14%, het aandeel strafzaken 12% en het aandeel van verschillende typen bestuurszaken 10%. De gerechtshoven en Centrale Raad van Beroep (CRvB) verwachten in 2025 samen circa 54.000 zaken, waarvan 57% strafzaken, 18% civiele zaken, 19% belastingzaken en 6% zaken van de CRvB.

- In het derde hoofdstuk wordt toegelicht hoe de Rechtspraak ook in 2025 werkt aan kwalitatief hoogwaardige en rechtvaardige rechtspraak. Een aantal belangrijke activiteiten en ontwikkelingen komt daarbij aan de orde:

Kwaliteit, kennis en professionele standaarden

- In september 2023 is het visitatierapport Kwaliteit van rechtspraak: versterking door samenwerken over de staat uitgebracht. De Rechtspraak maakt ook in 2025 werk van de aanbevelingen uit dat rapport. Op verschillende niveaus werkt de Rechtspraak aan het formuleren van een eenduidig landelijk kwaliteitsbegrip. Ook voert de Rechtspraak het gesprek over de aanbevelingen van de visitatiecommissie die specifiek zijn gericht op professionele standaarden. Daarnaast werkt de Rechtspraak aan een kader om heldere keuzes te kunnen maken als meer zaken binnenkomen dan kunnen worden afgedaan.
- De Rechtspraak wil inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Dat doet zij onder meer door het uitvoeren van klantonderzoeken onder burgers en andere rechtzoekenden zoals bedrijven en professionals.
- Met het zogenoemde Kennishuis heeft de Rechtspraak een stevige basis gelegd voor een professionele en gestructureerde kennisorganisatie. In 2025 wordt het digitale platform Mijn Kennisomgeving voor het zoeken, delen en opslaan van interne en externe juridische kennis doorontwikkeld.

Focus op rechtsbescherming

- In februari 2023 heeft de reflectiecommissie familie- en jeugdrechters het rapport *Recht doen aan kinderen en ouders* uitgebracht met een groot aantal conclusies en aanbevelingen. In 2024 heeft het projectteam Doorvoeren en Uitvoeren Reflectie Familie en Jeugd (DURF) de invoering van de aanbevelingen uit het reflectierapport ter hand genomen en in 2025 wordt dat voortgezet. Doel is om het grootste deel van de overige aanbevelingen uit het rapport medio 2025 te hebben ingevoerd.
- Bij alle rechtbanken loopt de pilot kosteloze rechtsbijstand voor ouders die te maken krijgen met een procedure over een (eerste) uithuisplaatsing of de beëindiging van het gezag. Die pilot loopt door in 2025.
- In 2024 heeft de Rechtspraak de uithuisplaatsing van kinderen uit gezinnen die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslagenaffaire onderzocht. Het resultaat van dit onderzoek wordt eind maart 2025 verwacht.
- Het programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming beoogt een structurele oplossing te bieden voor de vele knelpunten in de jeugdbescherming en zal in 2025 opnieuw veel tijd en aandacht vragen van de familie- en jeugdrechtspraak.
- Bestuursrechters zullen ook in 2025 actief de feiten en gevolgen van de besluiten van bestuursorganen onderzoeken en deze indringend aan het evenredigheidsbeginsel toetsen. Verder wordt het formuleren en delen van beste werkwijzen in bestuurszaken in 2025 voortgezet en wordt gewerkt aan begrijpelijke en gebruiksvriendelijke informatie voor rechtzoekenden.
- Advocaten kunnen sinds 6 mei 2024 digitaal procederen in kort gedingen handel en familie bij alle rechtbanken. Vanaf 2025 wordt het mogelijk om in meer civiele zaakstromen digitaal te procederen.
- Bij civiele zaken in eerste aanleg is (evenals in hoger beroep) behoefte aan inperking van processtukken. De rechtbanken kiezen voor een bepaling hoe processtukken eruit moeten zien en wat de rechter kan doen om excessen tegen te gaan. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 juli 2025.
- In strafzaken zal de Rechtspraak zich ook in 2025 primair richten op het terugdringen van zaakvoorraden, het verkorten van de doorlooptijden en het verhogen van de vakinhoudelijke effectiviteit. Ook wordt prioriteit gegeven

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
15 januari 2025

Ons kenmerk
6065522

aan verdere digitalisering. In 2024 hebben de gerechten een aantal beste werkwijzen in strafzaken geïdentificeerd en deze verzameld in een 'menukaart best practices'. Gerechten maken in 2025 een keuze uit deze menukaart en brengen deze keuze in praktijk.

- De Rechtspraak gaat onverminderd door met alle activiteiten die zijn gericht op de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Daartoe is samenwerking met de andere ketenpartners, met name het Openbaar Ministerie (OM) van belang. De Rechtspraak werkt op verschillende niveaus gericht met het OM samen.
- De realisatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering met alle aspecten die daarmee samenhangen kost veel tijd. Dat zal ook het primaire proces (zaakvoorraden en doorlooptijden) raken. Een beleidsluwe periode voor de gehele strafrechtketen kan daarbij helpen en het belang daarvan zal de Rechtspraak daarom ook in 2025 blijven benadrukken.

Rapportage toedeling van zaken

- Op 1 april 2021 is de Code zaakstoedeling in werking getreden. Op basis daarvan zijn specifieke regels opgesteld voor de toedeling van zaken binnen de rechtsgebieden strafrecht, civiel recht en bestuursrecht. In 2024 is de werking van die regels tegen het licht gehouden en zijn de bevindingen in de rapportage Zaakstoedeling neergelegd. In 2025 worden de vervolgstappen opgepakt, bijvoorbeeld aanscherping van mandateringsregelingen en bevordering van betere gegevensregistratie.
- Hoofdstuk vier ziet op tijdige en voorspelbare rechtspraak. Sinds de start van het programma Tijdige rechtspraak in 2020 zijn door de gerechten en in programmaverband al belangrijke stappen gezet op het gebied van roosteren en plannen, goede managementinformatie en verbetering van de begrijpelijkheid van brieven en andere berichten aan rechtzoekenden. Het programma loopt in 2025 ten einde. Het accent van het programma ligt in 2025 op het borgen van wat is opgezet en bereikt. De Rechtspraak zet zich in om de opgedane kennis in de organisatie in te bedden en bekijkt de mogelijkheid om die kennis in de toekomst duurzaam door te ontwikkelen. Daarnaast werken de gerechten steeds meer samen om succesvol gebleken initiatieven en kennis te delen en te verspreiden. Ook de landelijke inloopkamer ondersteunt gerechten bij het afhandelen van oudere werkvoorraden. In 2025 wordt onderzocht of de landelijke inloopkamer, na beëindiging van het programma 'Tijdige rechtspraak', een vervolg moet krijgen.
- Het vijfde hoofdstuk gaat in op toegankelijke en transparante rechtspraak in 2025.
 - Om te waarborgen dat de Rechtspraak voor iedereen toegankelijk en transparant is, werkt de Rechtspraak aan digitale toegang, begrijpelijke communicatie, transparante informatievoorziening en goed toegankelijke gebouwen.
 - De Rechtspraak werkt in 2025 verder aan maatschappelijk effectieve rechtspraak en innovatie. Onder meer door een duidelijke, onafhankelijke informatievoorziening en met innovatieve projecten zoals wijkrechtspraak, de schuldenfunctionaris en de regelrechter en projecten op het gebied van (complexe) echtscheidingen, het strafrecht en het bestuursrecht. Daarmee wil de Rechtspraak zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van de samenleving.
 - De Rechtspraak werkt aan een digitale transformatie. Binnen het toezicht, belastingrecht en strafrecht zijn vrijwel alle zaakstromen inmiddels digitaal

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
15 januari 2025

Ons kenmerk
6065522

toegankelijk. Vanaf 2025 wordt het mogelijk om in meer zaakstromen digitaal te procederen en eind 2025 zijn nagenoeg alle zaakstromen in het civiel recht, waaronder het familie- en jeugdrecht, digitaal beschikbaar. Verder werkt de Rechtspraak samen met andere (overheids)organisaties aan standaarden en heldere afspraken voor het delen van informatie. Medewerkers van de Rechtspraak die werken aan zaken in de rechtsgebieden civiel, bestuur en familie en jeugd krijgen de komende jaren een volledig nieuwe digitale werkomgeving. Als het gaat om AI moet de Rechtspraak oog hebben voor zowel de mogelijkheden als de potentiële risico's. Op basis van de AI-strategie van de Rechtspraak wordt in 2025 verder gewerkt aan een afwegingskader voor het gebruik van AI binnen de Rechtspraak. Verder zal ook in 2025 en de jaren daarna fors worden geïnvesteerd in de capaciteit van de infrastructuur van een veilig en betrouwbaar informatievoorzieningslandschap.

- In 2025 worden ook vervolgstappen gezet op het gebied van online zitten. Hiervoor is structurele wetgeving noodzakelijk. De Rechtspraak dringt bij uw ministerie aan op wetgeving die het voeren van online zittingen faciliteert.
 - Door bewustwording en procesoptimalisatie stijgt het aantal gepubliceerde uitspraken in 2025 naar circa 75.000. Daarnaast wordt begonnen met vervanging van de huidige publicatietool en komt de pseudonimiseringstool voor alle gerechten beschikbaar.
 - Vanaf 1 juni 2025 wordt de herziene persrichtlijn ingevoerd. Er komt een accreditatiebeleid voor journalisten en er wordt toegewerkt naar een manier waarop alle gerechten op dezelfde manier informatie gaan verstrekken aan journalisten.
- Hoofdstuk zes gaat onder meer in op hoe de Rechtspraak zich beweegt op een uitdagende arbeidsmarkt. Behoud, en waar mogelijk uitbreiding, van het aantal rechters is daarbij cruciaal. Daarom heeft de Rechtspraak al in 2020 besloten om de jaarlijkse opleidingscapaciteit van rechters en raadsheren structureel te vergroten. Voor 2025 wordt, net als in 2024, ingezet op het laten instromen van 140 rechters en raadsheren in opleiding. Daarnaast wordt toegelicht wat de Rechtspraak doet om de huidige medewerkers te behouden en in hen te investeren.

Met het project Verlagen werkdruk wil de Rechtspraak leidinggevend en medewerkers de middelen geven om beter met werkdruk om te gaan. Vanuit dit project wordt in 2025 verder geïnvesteerd in informatievoorziening over bewustwording van werkdruk. De Rechtspraak investeert ook in maatregelen om leidinggevend te ontlasten, en in interventiemiddelen om werkdruk aan te pakken op het niveau van het individu en het team.

Verder wordt uiteengezet hoe de Rechtspraak werkt aan een meer diverse en inclusieve organisatie en zich inspant om in 2030 een klimaatneutrale bedrijfsvoering te hebben.

- Hoofdstuk zeven richt zich op de financiën van de Rechtspraak. Het ministerie van JenV stelt jaarlijks een bijdrage beschikbaar aan de Rechtspraak. De Rechtspraak ontvangt een bijdrage, gebaseerd op aantallen zaken en bijbehorende prijs, die geldt voor een periode van drie jaar. Van die bijdrage gaat ongeveer 55% naar het primaire proces. De overige 45% van de middelen van de Rechtspraak wordt lumpsum gefinancierd en zijn onder meer bedoeld voor lokale en landelijke ondersteunende processen, zoals de ontwikkeling en verrijking van relevante vakinhoudelijke informatie voor de Rechtspraak, programmaondersteuning,

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
15 januari 2025

Ons kenmerk
6065522

landelijke financiële administratie en factuurverwerking, en de centrale kosten voor opleidingen en huisvesting van de Rechtspraak.

In totaal ontvangt de Rechtspraak in 2025 ruim 1,5 miljard euro op basis van de bij begroting van het ministerie van JenV overeengekomen aantallen en overige gemaakte afspraken.

- In hoofdstuk acht wordt de risicobereidheid van de Rechtspraak toegelicht, gevolgd door de strategische evaluatie agenda van de Rechtspraak in hoofdstuk negen. Met deze Strategische Evaluatie Agenda wil de Rechtspraak meer en beter inzicht krijgen in haar doelmatigheid en doeltreffendheid, om de processen van de Rechtspraak te verbeteren en zo de maatschappelijke waarde van de Rechtspraak te vergroten.

4. Toelichting

4.1. Politieke en bestuurlijke context

In zijn nieuwjaarsrede op 9 januari 2025 heeft de voorzitter van de Raad al enkele onderwerpen uit het jaarplan ter sprake gebracht. In zijn rede benadrukt de voorzitter dat een sterke rechtsstaat een samenspel is van goede wet- en regelgeving en een cultuur van rechtvaardigheid en democratische waarden. Beide aspecten van dit samenspel moeten worden versterkt, aldus de voorzitter. De voorzitter stelt daarbij de rol van de minister van Justitie bij de benoeming van leden van de Raad aan de orde en pleit voor het verankeren van de wettelijke positie van de Raad in de Grondwet.

4.2. Communicatie

De Rechtspraak heeft het Jaarplan 2025 op 14 januari 2025 gepubliceerd op www.rechtspraak.nl.

4.3. Afstemming

De aanbiedingsbrieven voor de Staten-Generaal zijn binnen DGRR afgestemd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
RGO

Datum
15 januari 2025

Ons kenmerk
6065522